

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประถมศึกษา เป็นรากฐานที่สำคัญของความเจริญในชาติ กล่าวคือ เป็นการศึกษาชั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม อีกทั้งเป็นพื้นฐานของการศึกษาต่อในระดับสูง ซึ่งจะทำให้ได้ทรัพยากรกำลังคนที่มีคุณภาพสูง อันส่งผลถึงการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม รัฐบาลได้ตระหนักในความสำคัญของการประถมศึกษา ดังจะสังเกตได้จาก งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้กับการประถมศึกษานั้น มากกว่าเพื่อการศึกษาระดับอื่น¹ เช่น ในช่วงปีงบประมาณ 2510 ถึง 2517 ปรากฏว่า งบประมาณสำหรับการศึกษาระดับนี้ โดยเฉลี่ยแล้วเป็นร้อยละ 54.60 ของรายจ่ายทางการศึกษาทั้งหมด²หรือ ประมาณเกือบร้อยละ 12 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อพัฒนาความเจริญด้านต่าง ๆ ภายในประเทศ³ แต่จากข้อเท็จจริงซึ่งแสดงถึงสัมฤทธิ์ผลในการจัดการประถมศึกษาของ

¹ คณะกรรมการของคณะกรรมการดำเนินการศึกษา และร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอนุบาล และประถมศึกษา, รายงานสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางการศึกษา ในระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ระดับอนุบาล และประถมศึกษา พ.ศ. 2515-19. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518), หน้า 1.

² สุชาติ เมืองแก้ว, "การวิเคราะห์การใช้งบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทย ระหว่างปีงบประมาณ 2510 ถึง 2517" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518) หน้า 1.

³ กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา : องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : เอราวันการพิมพ์, 2520), หน้า 7.

รัฐบาล ปรากฏว่า มีนักเรียนประถมศึกษาเป็นจำนวนมากสอบตกซ้ำชั้นทุกปี เช่น ในปีการศึกษา 2517 อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานครยังอยู่ในระดับสูง โดยเฉลี่ยแล้วเป็นร้อยละ 14.41 และอัตราการตกซ้ำชั้นดังกล่าวยิ่งสูงมากขึ้น เมื่อพิจารณาในเขตเทศบาล ดังปรากฏในปีการศึกษาเดียวกันนี้ว่า อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาทั้งสองระดับในเขตเทศบาล โดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 19.24¹ ซึ่งทำให้เกิดความสูญเสียเปล่าของงบประมาณแผ่นดินประมาณปีละ 300 ล้านบาท หรือประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณทางการศึกษา² สำหรับสาเหตุของการที่นักเรียนประถมศึกษาสอบตกซ้ำชั้น อันก่อให้เกิดความสูญเสียเปล่านั้น ปรากฏจากผลการวิจัยว่า เนื่องมาจาก การไม่รู้หนังสือของผู้ปกครอง การอยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่ ความไม่ต้องการให้ลูกเรียนหนังสือ การไม่เคยเรียนชั้นอนุบาล การที่เด็กนักเรียนต้องช่วยงานบ้าน รวมถึงงานอาชีพของผู้ปกครอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูญเสียเวลาเรียน³ เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาทางการศึกษาอีกหลายด้านคิดตามมา ในลักษณะแบบลูกโซ่ ทั้งนี้เพราะเวลาเรียนน่าจะมีผลโดยตรงต่อความรู้ที่นักเรียนควรได้รับเมื่อนักเรียนขาดเรียน จึงยังผลกระทบกระเทือนให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตกต่ำ อันเป็นมูลเหตุประการหนึ่งของการสอบตกซ้ำชั้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหา อาคารสถานที่เรียนและครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำให้รัฐบาลต้องเพิ่มอาคารเรียนและต้องจ้างครูเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น ดังนั้นถ้าสามารถแก้ไขหรือป้องกันไม่ให้เกิด

¹ กองวางแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการติดตามผลการดำเนินงานการศึกษา ระดับอนุบาลและประถมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2517, หน้า 86.

² กองวางแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, "ปัญหาค่านทุนทรัพย์ ในระบบการศึกษาของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2503 ถึง 2523 วารสารวิจัยทางการศึกษา 2(พฤษภาคม ถึง สิงหาคม 2517) : 39.

³ กรมสามัญศึกษา, รายงานการสัมมนาปัญหานักเรียนประถมศึกษาซ้ำชั้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2509), หน้า 182.

การสูญเสียเวลาเรียนได้ ย่อมส่งผลให้นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ทำให้อัตราการตกชั้นเนื่องจากมีเวลาเรียนไม่เพียงพอลดลงและยังเป็นการช่วยลดความสูญเสียของเงินงบประมาณสำหรับการจัดการประถมศึกษาลงไปได้ด้วย

ผู้วิจัยได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาการสูญเสียเวลาเรียนดังกล่าวมาแล้วข้างต้น อันเป็นแรงจูงใจประการสำคัญให้ทำการศึกษารื่อง การหยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สำหรับเหตุผลที่เลือกศึกษาประชากรนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอธัญบุรี เพราะลักษณะภูมิศาสตร์ของโรงเรียนเหล่านี้อยู่ในสภาพเมืองปนชนบท ซึ่งจากสภาพชนบทที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปเป็นเมือง น่าจะมีผลต่อการหยุดเรียนของนักเรียนได้ ประจวบกับมี "โครงการวิจัยปัญหาเศรษฐกิจ และสังคม ในบริเวณที่มีลักษณะเมืองปนชนบท" ซึ่งเป็นโครงการวิจัยในความร่วมมือระหว่าง คณะครุศาสตร์ กับ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อค้นพบไปใช้ในการกำหนดแผนการพัฒนาศึกษาบริเวณที่มีลักษณะเมืองปนชนบท ในถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคม ตามนโยบายของรัฐบาลที่จะขยายความแอ็ดจากกรุงเทพมหานคร ไปสู่บริเวณชานเมือง อีกทั้งเพื่อเป็นช่องทางของความก้าวหน้าทางวิชาการแก่ส่วนรวม โดยเฉพาะสาขาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ตลอดจนเป็นการบุกเบิกให้กับการวิจัยแบบสหสาขาวิชาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สำหรับครั้งต่อ ๆ ไปด้วย สนามวิจัยของโครงการดังกล่าวอยู่ที่ชุมชนรังสิต ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่ (ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์) เป็นอาณาเขตของอำเภอธัญบุรี จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า ข้อค้นพบจากการวิจัยเรื่อง การหยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จะเปิดเผยให้ทราบถึงรูปแบบแบบของการหยุดเรียน ทั้งในส่วนที่นักเรียนหยุดเรียนเอง โรงเรียนกำหนดให้หยุด และราชการกำหนดให้หยุด ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างการหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในท้องถิ่นที่มีลักษณะ เป็นเมืองปนชนบท ซึ่งจะช่วยให้ โครงการวิจัยปัญหาของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในบริเวณที่มีลักษณะเมืองปนชนบท ได้ข้อค้นพบที่สมบูรณ์ทุกด้าน ยังผลให้การดำเนิน

¹ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, "โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาศึกษาบริเวณรังสิต" (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 1.

งานบรรลุดุสิตอุปประสงค์ที่วางไว้ และมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนปรับปรุงการจัดการศึกษาภาค
บังคับของรัฐบาล ในอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การหยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอชัยบุรี จังหวัด
ปทุมธานี ผู้วิจัยมุ่งศึกษาลักษณะการหยุดเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และศึกษาความ
สัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียน กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ฉะนั้น วรรณคดีที่เกี่ยวข้องจึงมีสองหัวข้อ
ใหญ่ คือ ลักษณะของการหยุดเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
ควรมีสาระสำคัญต่อไปนี้

ลักษณะของการหยุดเรียน

ในแต่ละปีการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดช่วงเวลาของการเปิดและปิดภาคเรียนใน
ระดับชั้นประถมศึกษาไว้เป็นที่แน่นอน แต่มีใ้หมายความว่า จำนวนวันเปิดสอนของทุกโรงเรียนหรือจำนวน
วันมาเรียนของนักเรียนครบถ้วนตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะในช่วงเวลาเปิด
ภาคเรียนมีบางวันเป็นวันสำคัญ ซึ่งทางราชการกำหนดให้สถานที่ราชการทุกแห่งหยุดทำงาน อันมีผลถึง
การหยุดเรียนของนักเรียนด้วย ซึ่งได้แก่ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษา
เหล่านี้เป็นต้น วันหยุดเรียนประเภทนี้ ในแต่ละปีการศึกษามีจำนวนไม่แน่นอน กล่าวคือ ปีการศึกษา
ใดที่วันสำคัญเหล่านี้โดยส่วนใหญ่ตรงกับวันที่โรงเรียนเปิดทำการสอน ในปีการศึกษานั้นก็จะมีจำนวน
วันหยุดเรียนตามราชการกำหนดหลายวัน และในทำนองตรงข้าม บางปีการศึกษาอาจมีจำนวนน้อยมาก
ถ้าส่วนใหญ่ตรงกับวันหยุดสุดสัปดาห์ นอกจากทางราชการจะกำหนดให้หยุดเรียนเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ
ดังที่กล่าวมาแล้ว ในบางปีการศึกษา อาจมีการกำหนดให้หยุดเรียนเป็นกรณีพิเศษ เช่น น้ำท่วม ๆ
เป็นต้น

นอกจากการหยุดเรียนตามราชการกำหนด ยังมีการหยุดเรียนอีกประเภทหนึ่งซึ่งแต่ละ
โรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดเอง อันเป็นผลจากความจำเป็นบางประการ ทำให้โรงเรียนต้องกำหนดให้

นักเรียนหยุดเรียน วันหยุดเรียนประเภทนี้มีจำนวนแตกต่างกันไปในแต่ละโรงเรียน จากการศึกษาของไมตรี ชุมชัย และคณะ ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง เวลาที่สูญเสียไปในระหว่างปีการศึกษา 2506 ของโรงเรียนในประเทศไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 562 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 26,263 โรงเรียน ได้ขอคนพบว่า โรงเรียนได้กำหนดให้มีการหยุดเรียนในระหว่างเปิดทำการสอน ซึ่งจำแนกเป็นกรณีใหญ่ ๆ ได้ดังต่อไปนี้คือ

1. การจัดงานพิธีต่าง ๆ ประจำปี เช่น พิธีหล่อเทียนพรรษา ฯ
2. มีงานประเพณีสำคัญของท้องถิ่น
3. การจัดกิจกรรมวิชาลูกเสือ เช่น พาลูกเสือไปพักแรม
4. การจัดงานนิทรรศการ และงานรื่นเริงประจำปี
5. การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
6. การประชุมนักเรียน
7. การต้อนรับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
8. การจัดทำต้นศึกษานอกโรงเรียน
9. โรงเรียนถูกขอยืมสถานที่
10. นำท่วมบริเวณโรงเรียน

และเมื่อนำเวลาหยุดเรียนที่โรงเรียนกำหนด หักออกจากจำนวนเวลาที่ควรเปิดสอนตลอดปีการศึกษาแล้ว ผลปรากฏว่า โรงเรียนเหลือเวลาเปิดทำการสอนจริง ๆ อยู่ในช่วงระหว่าง 159 ถึง 199 วัน¹ เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ต่ำสุด ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนมีจำนวนวันเปิดทำการสอนตลอดปีการศึกษา เท่ากับ 175 วัน² จะเห็นได้ว่า บางโรงเรียนมีการกำหนดให้นักเรียนหยุดเรียนบ่อยครั้งในระหว่างเปิดภาคเรียน จนเป็นผลให้โรงเรียนมีเวลาเปิดสอนตลอดปีต่ำกว่าเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

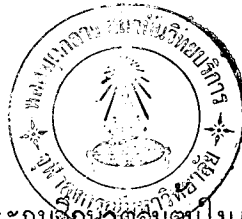
¹ไมตรี ชุมชัย และคณะ, "เวลาที่สูญเสียไปในระหว่างปีการศึกษา 2506 ของโรงเรียนในประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507), หน้า 31-39.

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์), หน้า 4.

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนมีเวลาเปิดทำการสอนอย่างน้อยที่สุด 175 วัน ทั้งนี้โดยไม่รวมจำนวนวันหยุดเรียนตามราชการกำหนด และจำนวนวันหยุดที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้น ในแต่ละปีการศึกษา นักเรียนทุกคนก็ควรจะมีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 175 วัน คอย แต่ตามสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏไม่เป็นเช่นนั้น เพราะในระหว่างเปิดภาคเรียน จะมีนักเรียนบางคนที่ยุติเรียนเอง อันเป็นผลเนื่องมาจากความเจ็บป่วย มีกิจธุระจำเป็น และหยุดเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ หรือขาดเรียน ดังเช่นที่ ราวัต (D.S. Rawat) และ กุปตะ (S.L. Gupta) สองนักวิชาการชาวอินเดียได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง ความสูญเสียเปล่าในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีใจความสำคัญสรุปได้ว่า การหยุดเรียนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏว่ามีในทุกวันที่โรงเรียนเปิดทำการสอน ผลจากการพิจารณาในสมุดบันทึกการมาเรียนของนักเรียน พบว่า มีทั้งประเภทหยุดไม่มาโรงเรียน และประเภทขาดหายไปจากชั้นเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ¹ ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัยของ ชาลี พงษ์เจริญ ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องเวลาเรียนของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 11,699 คน จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 21 โรง กับในเขตอำเภอหนองจอก 28 โรง ผลจากการวิจัยได้ข้อค้นพบว่า คำนีการมาเรียนต่อวันของประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 96.89 และ 97.33 ส่วนประชากรนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอหนองจอก มีค่าเฉลี่ยคำนีการมาเรียนต่อวันเท่ากับ ร้อยละ 95.22² จากการที่คำนีการมาเรียนต่อวันมีค่าไม่ครบร้อยเปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่า มีการหยุดไม่มาโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรากฏในทุกวันที่โรงเรียนเปิดทำการสอน ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และในเขตอำเภอหนองจอก และจากการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ ปรากฏว่า นักเรียนประถมศึกษาทั้งสองระดับในเขตกรุงเทพมหานคร หยุด

¹ D.S. Rawat and S.L. Gupta, Educational Wastage at the Primary Level. A Hand Book for Teacher (New Delhi : S.K. Kitchora at Nalanda Press, 1970) , p. 12.

² ชาลี พงษ์เจริญ, "เวลาเรียนของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 32-34.

เรียนมากที่สุดในเดือนมกราคม ส่วนนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๓ คนในเขตอำเภอหนองจอก หยุดเรียนมากที่สุดในเดือนสิงหาคม และรองลงมาได้แก่เดือน มกราคม และตุลาคม¹

จากรายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27,827 คน จากจังหวัดต่าง ๆ ในทุกภาคของประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 52 จังหวัด ได้ขอค้นพบเกี่ยวกับเวลาหยุดเรียนของนักเรียนระดับชั้นดังกล่าวว่า เด็กนักเรียนที่มีจำนวนวันหยุดเรียน 1-10 วัน 11-20 วัน และ 21-30 วัน มีจำนวนเท่ากับ ร้อยละ 56.9 , 8.5 และ 2.3 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่หยุดเรียนเกิน 30 วัน มีจำนวนร้อยละ 1.4 โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีจำนวนวันหยุดเรียนเองเท่ากับ 6.4 วัน ต่อปีการศึกษา นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามสภาพภูมิศาสตร์ ได้ขอค้นพบว่าภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน และกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยจำนวนวันหยุดเรียนเองต่อปีการศึกษาของเด็กนักเรียนระดับชั้นดังกล่าวเท่ากับ 7.8 , 7.5, 7, 5.5 และ 5.2 วัน ตามลำดับ²

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า การหยุดเรียนของนักเรียนแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การหยุดเรียนตามราชการกำหนด การหยุดเรียนที่โรงเรียนกำหนด และการหยุดเรียนเอง จากรายงานการวิจัยที่ผ่านมา ปรากฏว่า ยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาเกี่ยวกับการหยุดเรียนตามราชการกำหนดอันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการสูญเสียเวลาเรียนเป็นเวลาไม่น้อยในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะได้คำนวณหาความมากน้อยของเวลาหยุดเรียนเองของนักเรียน กับเวลาหยุดเรียนที่โรงเรียนกำหนด ผู้วิจัยยังจะได้คำนวณหาปริมาณเวลาหยุดเรียนตามราชการกำหนดด้วย รวมทั้ง

¹ชาติ พงษ์เจริญ, "เวลาเรียนของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา," หน้า 52-56.

²กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา : รายงานสภาพโดยทั่วไปของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2519).
หน้า 9.

ศึกษานโยบายของเดือนที่นักเรียนหยุดเรียน และเนื่องจากเวลาหยุดเรียนเองของนักเรียนกับเวลาหยุดเรียนที่โรงเรียนกำหนด มีขอบเขตจำกัดด้วยเหตุที่มีระเบียบข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน กับระเบียบว่าด้วยการวัดผลทางการศึกษาของนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจะได้ทำการเปรียบเทียบเวลาหยุดเรียนทั้งสองประเภทดังกล่าวของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอชัยบุรี กับเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อศึกษาพิจารณาว่าอยู่ในขอบเขตที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติหรือไม่

จากผลการวิจัยของไมตรี ชุ่มชัย และคณะ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า เวลาเปิดสอนตลอดปีการศึกษาของแต่ละโรงเรียนมีจำนวนแตกต่างกันออกไป โดยมีช่วงพิสัยตั้งแต่ 159 ถึง 199 วัน แสดงว่า บางโรงเรียนมีอัตราการหยุดเรียนที่โรงเรียนกำหนดสูง ในขณะที่บางโรงเรียนมีอัตราการหยุดเรียนประเภทนี้ต่ำ หรือ อาจไม่ได้กำหนดให้นักเรียนหยุดเรียนเลยในระหว่างเปิดภาคเรียน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารงานของแต่ละโรงเรียนต่างก็มีความประสงค์ที่จะให้โรงเรียนมีเวลาเปิดสอนอย่างเต็มที่ ด้วยความพยายามจัดเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระยะที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้มีการหยุดสอนโดยไม่จำเป็น โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีเวลาเรียนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง อันเป็นความปรารถนาของทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นสิ่งที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการทำงานของครูและผู้บริหารภายในโรงเรียนด้วย และประการสำคัญก็คือ หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับปีพุทธศักราช 2503 ได้กำหนดไว้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาต้องมีเวลาเปิดสอนตลอดปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า 175 วัน¹ ซึ่งเป็นเกณฑ์ต่ำสุดที่กระทรวงศึกษาธิการวางข้อบังคับไว้ ดังนั้น การที่โรงเรียนประศึกษามีเวลาเปิดสอนตลอดปีต่ำกว่าเกณฑ์ดังกล่าว ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนทำผิดระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงานภายในโรงเรียนนั้น ๆ ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503

สมมติฐานที่ 1 เวลาหยุดเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอธัญบุรี ภาย
ในขอบเขตเวลาหยุดเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2511 กำหนดไว้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีสิทธิ์สอบปลายปีนั้น
ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 ของเวลาที่เปิดเรียนเต็มในรอบปีการศึกษานั้น¹ แม้ว่า
จะไม่มีระเบียบข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการก็ตาม นักเรียนทุกคนคงจะมุ่งหวังที่จะศึกษาหา
ความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ใน
การใฝ่หาความเจริญก้าวหน้าให้กับชีวิตของตนเอง โดยเฉพาะในสังคมไทยซึ่งให้คุณค่ากับบุคคลที่มี
วิชาความรู้ นอกจากนั้น พ่อแม่ทุกคนต่างก็มีความปรารถนาที่จะให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่ง
วิธีการหนึ่งที่สามารถทำได้ ก็คือ การสนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ตามความสามารถที่จะ
เอื้ออำนวยให้ได้ อย่างน้อยคงจะเอาใจใส่หรือสนับสนุนให้บุตรหลานไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ควบ
เหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 2 เวลาหยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอธัญบุรี
อยู่ในขอบเขตเวลาหยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้

ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ได้ทำการวิจัยเรื่อง สาเหตุแห่งความ
สูญเสียไปอันเนื่องมาจากความล้มเหลวทางการเรียนของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นโครงการ
วิจัยระยะยาว ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 - 2514 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนที่เข้าเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ในปีการศึกษา 2510 จากโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 15 โรง

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การวัดผลทางการศึกษา
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2511 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา),
หน้า 7.

ผลจากการศึกษาลักษณะการมาเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่สอบไล่ได้กับสอบไล่ตก โดยการแจกแจงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มออกตามลักษณะการมาเรียน ซึ่งได้แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ มาเรียนสม่ำเสมอ หยุดเรียนเป็นบางครั้ง และหยุดเรียนบ่อย ผลปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่มาเรียนอย่างสม่ำเสมอในกลุ่มสอบไล่ได้ มีร้อยละ 36.84 ส่วนในกลุ่มที่สอบไล่ตกมีเพียงร้อยละ 27.78 จำนวนนักเรียนที่หยุดเรียนเป็นบางครั้งในกลุ่มสอบไล่ได้ คิดเป็นร้อยละ 26.32 แต่ลักษณะการหยุดเรียนเป็นครั้งคราวนี้ไม่ปรากฏในกลุ่มสอบไล่ตก และจำนวนนักเรียนที่หยุดเรียนบ่อยในกลุ่มที่สอบไล่ได้มีเพียงร้อยละ 36.84 ในขณะที่ในกลุ่มที่สอบไล่ตกมีเป็นจำนวนถึง ร้อยละ 72.22¹ ผลจากการศึกษาครั้งนี้ แสดงว่า การหยุดเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ดังจะเห็นได้ว่า จำนวนนักเรียนที่หยุดเรียนบ่อยครั้งในกลุ่มที่สอบไล่ตกมีอัตราสูงกว่าที่ปรากฏในกลุ่มที่สอบไล่ได้อย่างเด่นชัด

ในปี พ.ศ. 2512 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เมื่อเทียบกับหลักสูตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากจังหวัดที่เป็นตัวแทนของแต่ละภาคในประเทศไทย ซึ่งได้แก่จังหวัด น่าน กาฬสินธุ์ ฉะเชิงเทรา และสงขลา ผลจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษา กับศิลปดนตรี ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาเรียนตลอดปีการศึกษาต่าง ๆ กัน ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) ได้ขอคนพบว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา กับศิลปดนตรี ของกลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาเรียนตลอดปีการศึกษา มากกว่า 180 วัน สูงกว่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาเรียนตลอดปีการศึกษา อยู่ในช่วงพิสัยตั้งแต่ 130-179 วัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทั้งสองวิชาดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาเรียนตลอดปีการศึกษาอยู่ในช่วงพิสัยตั้งแต่ 130-179 วัน สูงกว่าของกลุ่มตัวอย่างที่มีเวลาเรียนตลอดปีการศึกษาน้อยกว่า 130 วัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01²

¹ สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, การสูญเสียอันเนื่องมาจากความล้มเหลวทางการเรียนของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516), หน้า 40-43.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งเมื่อเทียบกับหลักสูตร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2513), หน้า 98 - 108.

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2514 ชาลี พงษ์เจริญ ได้ทำการวิจัยเรื่องเวลาเรียนของนักเรียน
 ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน
 11,699 คน จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 21 โรงเรียน และในเขตอำเภอหนองจาก 28
 โรงเรียน ผลการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการมาเรียนต่อวัน (Average daily atten-
 dance rate) กับดัชนีการเลื่อนชั้น (Promotion Rate) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)
 ปรากฏว่า พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนจากเขต
 กรุงเทพมหานคร โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างดัชนีการมาเรียนต่อวัน (Average
 daily attendance rate) กับ ดัชนีการเลื่อนชั้นเรียน (Promotion Rate) มี
 ค่าเท่ากับ 0.63 ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์¹

จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
 วิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กไทยในระดับชั้นต่าง ๆ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรในระดับชั้นต่าง ๆ จาก
 56 จังหวัด เป็นจำนวนทั้งสิ้น 4,296 คน ผลจากการวิจัย พบว่า เวลาที่เด็กนักเรียนใช้ในการเรียน
 วิชาวิทยาศาสตร์ ตลอดปีการศึกษา มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01² ($r_{XY} = 0.095$)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ
 สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่สาม ในปีการศึกษา 2516 จำนวน 27,897 คน จากจังหวัดต่าง ๆ ในทุกภาคของประเทศไทย
 รวมทั้งสิ้น 52 จังหวัด การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

¹ชาลี พงษ์เจริญ, "เวลาเรียนของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา," (วิทยานิพนธ์
 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 66.

²จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์, ผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กไทยในระดับ
 ชั้นต่าง ๆ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 93.

ของนักเรียน ซึ่งได้จากผลรวมของคะแนนผลการสอบวิชาภาษาไทยและเลขคณิต กับ องค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่คุณภาพของโรงเรียน คุณลักษณะของนักเรียน คุณลักษณะของครู ตลอดจนภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคมของนักเรียน ผลจากการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการไม่ไปโรงเรียนกับ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีค่าเท่ากับ $-.16$ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ $.001$ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การหยุดเรียนมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน¹

ลอยด์ (Dee Norman Lloud) และคณะ ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เวลาหยุดเรียน กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน โดยศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา พบว่า ความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน อันเป็นผลจากเวลาหยุดเรียนใน ระดับเกรด 3 มีค่าไม่เกินร้อยละ 2 และ ในระดับเกรด 6 มีค่าไม่เกินร้อยละ 12^2 ในทำนองเดียวกัน บราวน์ (Racine Brown) กับนิวตัน (Robert M. Newton) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาสองรุ่น ในทางตอนใต้ ของรัฐแคลิฟอเนีย ผลจากการวิจัย ปรากฏว่า ความแปรปรวนระหว่างเวลาหยุดเรียนกับ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีเพียงตั้งแต่ ร้อยละ $1-6^3$ นอกจากนี้ สตรีงเจอร์ (Lorene A. Stringer), แมคมายอน (Lee McMahon) และไกลด์เวลล์ (John C. Glidewell) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาในเซตเอ บี และเอ็กซ์ ในเมือง เซนต์หลุยส์ รัฐมิสซูรี ปรากฏว่า ในเซตเอ ความแปรปรวนรวมระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทาง

¹ กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา : องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : เอรಾವันการพิมพ์, 2520), หน้า 13-38.

² Dee Norman Lloud and colleagues, cited in "Children at Risk 1. the Unready for School "by Lorenc A. Stringer, The Elementary School Journal 73 : 7 (April, 1973) : 365-366.

³ Racine Brown and Robert M. Newton, Ibit, p.366.

การเรียนมีค่าไม่เกินร้อยละ 7 ส่วนในเขตบี พบว่า ความแปรปรวนระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีค่าใกล้เคียงศูนย์ และในเขตเออีจ เดปรากฎว่า ความแปรปรวนระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีค่าเท่ากับศูนย์¹

จากรายงานการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งได้นำมากล่าวอ้างถึง จะเห็นได้ว่างานวิจัยในประเทศไทยและของต่างประเทศที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ยังมีเป็นจำนวนน้อยมาก โดยส่วนใหญ่ของงานวิจัยในประเทศไทยเป็นการศึกษากับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น อีกทั้งสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ก็เป็นคะแนนผลการสอบของบางวิชา หรือเป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ฉะนั้นเพื่อให้ครอบคลุมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างทั่วถึง ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองดังกล่าวจากการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเวลาหยุดเรียนตลอดปีมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลปลายปีซึ่งเป็นผลการเรียนรวมทุกวิชา ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) รวมทั้ง สร้างสมการถดถอย (Regression Equation) เพื่อทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนจากเวลาหยุดเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายทุกระดับชั้น ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเขตอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี

เนื่องจาก ประสบการณ์ตรงที่นักเรียนได้รับจากการสอนของครูที่โรงเรียน ย่อมทำให้เกิดพัฒนาการของวิชาความรู้ที่มีระบบระเบียบ และด้วยเหตุที่ความรู้ส่วนใหญ่ของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาได้มาจากการเรียนที่โรงเรียน ดังนั้นการหยุดเรียนจึงทำให้ความรู้ส่วนที่นักเรียนควรจะได้รับต้องขาดหายไป อีกทั้งยังเป็นผลทำให้การเรียนขาดความต่อเนื่องไม่ดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน จึงมีผลกระทบ

¹ Lorene A. Stringer, Lee McMahon and John C. Glidewell, Ibid.

กระเพื่อนไปถึงสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนตามลำดับ และจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า ส่วนใหญ่ พบความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียน ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้ง สมมติฐานว่า

สมมติฐานที่ 3 เวลาหยุดเรียนมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. คำนวณหาอัตราส่วนร้อยละของการหยุดเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอชัยบุรี จังหวัดพุมธานี
2. เปรียบเทียบเวลาหยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในอำเภอชัยบุรี กับเวลา หยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่กระทรวงศึกษาธิการอนุโลมให้ พร้อมทั้งเปรียบเทียบเวลา หยุดเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอชัยบุรี กับเวลาหยุดเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา โดยทั่วไปที่กระทรวงศึกษาธิการอนุโลมให้
3. ศึกษาฐานนิยมของเดือนที่นักเรียนหยุดเรียน
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เวลาหยุดเรียน กับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. เวลาหยุดเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอชัยบุรี อยู่ภายในขอบเขตเวลา หยุดเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการอนุโลมให้
2. เวลาหยุดเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอชัยบุรี อยู่ภายใน ขอบเขตเวลาหยุดเรียนของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายที่กระทรวงศึกษาธิการอนุโลมให้
3. เวลาหยุดเรียนมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายทุกระดับชั้นในปีการศึกษา 2519 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 8 โรงเรียน ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นจำนวนนักเรียน 1,612 คน
2. สิ่งที่มีงศึกษา ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละของการหยุดเรียน ฐานนิยมของเดือนที่นักเรียนหยุดเรียน รวมทั้งเปรียบเทียบเวลาหยุดเรียนเองของนักเรียนและเวลาหยุดเรียนของโรงเรียน กับเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียน กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
3. ในการคำนวณหาอัตราส่วนร้อยละของการหยุดเรียน จะพิจารณาจากเวลาหยุดเรียนสามประเภท คือ เวลาหยุดเรียนเองของนักเรียน เวลาหยุดเรียนที่โรงเรียนกำหนด และเวลาหยุดเรียนตามราชการกำหนด มิได้มุ่งพิจารณาจากเวลาหยุดเรียนประเภทหนึ่งประเภทใดโดยเฉพาะ อีกทั้งไม่คำนึงถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เด็กหยุดเรียนด้วย
4. ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาหยุดเรียน กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผู้วิจัยจะใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) โดยคำนึงแต่เพียงว่า เวลาหยุดเรียน กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ มิได้คำนึงถึงองค์ประกอบที่ทำให้เวลาหยุดเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

002789

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คาสติติเวลาหยุดเรียนทั้งสามประเภทในสมุดบัญชีเรียกชื่อประจำชั้น กับสัมฤทธิ์ผลปลายปี ใน ค. 2 ก. ของกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นข้อมูลที่ตรงตามสภาพความเป็นจริง
2. การจัดทำผลการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกัน
3. สภาพการเรียนการสอนและช่วงเวลาเปิดเรียนในปีการศึกษา 2519 เป็นปีปกติ ไม่แตกต่างจากในปีการศึกษาที่ผ่านมาและปีการศึกษาต่อ ๆ ไป

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ อาจมีความคลาดเคลื่อนไปบ้าง ในกรณีที่เกิดนักเรียนบางคน มาถึง โรงเรียนภายหลังจากที่ครูประจำชั้นได้บันทึกจำนวนนักเรียนที่หยุดเรียนต่อวันเสร็จแล้ว ซึ่งบางครั้งครูประจำชั้น อาจลืมแก้ไขในสมุดบัญชีเรียกชื่อประจำชั้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัย คาดว่าครูประจำชั้นทุกคนต่าง ก็พยายามที่จะบันทึกข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงที่สุด เพราะ สมุดบัญชีเรียกชื่อประจำชั้นเรียนเป็น เอกสารของทางราชการ ดังนั้นความคลาดเคลื่อนของข้อ ค้นพบจากการวิจัยนี้ จึง คาดว่ามีน้อยมาก

✓ ความหมายของค่าที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของทุกโรงเรียนที่อยู่ในเขต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ดัชนีการหยุดเรียนต่อวัน หมายถึง เลขดัชนีที่แสดงให้ทราบว่า โดยเฉลี่ยในแต่ละวัน ที่โรงเรียนเปิดทำการสอน มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอธัญบุรี ที่หยุดไม่มา โรงเรียนเป็นร้อยละเท่าใดของประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมดในอำเภอ ดังกล่าว

$$\text{สูตร ดัชนีการหยุดเรียนต่อวัน} = \frac{\text{ผลรวมจำนวนวันหยุดเรียนเอง} \times 100}{\text{จำนวนวันที่เปิดเรียน} \times \text{จำนวนนักเรียน}}$$

ตัวอย่าง เคื่อนมกราคมมีจำนวนวันเปิดเรียน 20 วัน ปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในอำเภอธัญบุรีซึ่งมีเป็นจำนวนทั้งหมด 1000 คน มีจำนวนวันที่นักเรียนไม่มา โรงเรียนทั้งสิ้น 250 วัน ให้คำนวณหาดัชนีการหยุดเรียนต่อวันในเดือนดังกล่าว

$$\text{ดัชนีการหยุดเรียนต่อวัน} = \frac{250 \times 100}{20 \times 1000}$$

$$= 1.25 \quad \text{เปอร์เซ็นต์}$$

แสดงว่าในแต่ละวัน โดยเฉลี่ยแล้วมีนักเรียนหยุดเรียนร้อยละ 1.25 ของประชากรนักเรียนทั้งหมด

จำนวนนิมของ เคื่อนที่นักเรียนหยุดเรียน หมายถึง เคื่อนที่มีนักเรียนประณมศึกษาตณ
ปลา ยรวมทุกระดับชั้นในเขตอำเภอดัญบุรี หยุดเรียนมากที่สุด

เวลาหยุดเรียน หมายถึง จำนวนวันที่นักเรียนไม่มารับการเรียนการสอนที่โรงเรียน
และครูประจำชั้นไ้ค้บันทึกไว้ในสมุดบัญชี เรียกชื่อประจำชั้น

สัมฤทธิผลทางการเรียน หมายถึง คะแนนร้อยละ ซึ่งเป็นผลการสณปลา ยปีการศึกษา

2519

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย